

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

LGBT Asylum support

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3303632

Uw kenmerk
2021-04-22

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 23 juni 2021

Onderwerp Noodkreet en herhaling onderzoek situatie azc Echt

Geacht

Op 19 maart en 22 april jl. hebt u een tweetal brieven aan mij verzonden waarin u melding doet van twee incidenten op het azc Echt. In uw brief van 19 maart schrijft u over de dood door zelfdoding van een transgender asielzoekster die woonde op het azc Echt. In deze brief stelt u dat de leefomstandigheden op dit azc zeer minimaal en gebrekkig zijn en stelt u dat de omgeving daarnaast ook vijandig is jegens lhbt-asielzoekers. U stelt dat dit het gevolg is van de plaatsing van 40 veilige landers op het azc Echt. Als gevolg hiervan worden er constant huisregels overtreden en ondervinden de lhbt-bewoners discriminatie, intimidatie en geweld. U concludeert tenslotte dat het lhbt-beleid voor asielzoekers faalt en dat specifiek ten aanzien van de transgender asielzoekster die door zelfdoding om het leven is gekomen verwijtbaar is gehandeld door mij, mijn ambtsvoorganger en de directie en bestuur van het COA. U roept daarom op om de volgende stappen te ondernemen:

- *"Het instellen van een extern onderzoek tot de toedracht van de zelfdoding van Marlon waarbij U de Tweede Kamer informeert,*
- *het opstellen van een protocol bij suïcidaal gedrag van asielzoekers in Nederland waarbij enkel het inschakelen van het ketenbreed calamiteitenteam niet volstaat gezien meldingen bij Bureau Veiligheid van het COA niet altijd opgevolgd worden,*
- *uitleg te geven waarom een azc waar het COA jarenlang een actief beleid voert om kwetsbare transgender asielzoekers uit veiligheid centraal in Nederland op te vangen, niet als beleid zodanig erkend wordt,*
- *daarmee samenhangend het erkennen van de problematiek van lhbt-asielzoekers als kwetsbare groep die naar verhouding meer bescherming in de opvang nodig hebben waaronder het invoeren van lhbt-units als structureel beleid waarmee hun veiligheid vergroot wordt,*
- *elke lhbt-asielzoeker die momenteel bewoner is van azc Echt en die vanuit veiligheid een collegiale transfer aanvraagt naar een veiliger azc, per direct toe te staan,*
- *hangende het onderzoek de beveiliging van azc Echt per direct te vervangen en ervoor te zorgen dat er een volstrekt veilige omgeving ontstaat voor elke bewoner van azc Echt als ook een werkbare omgeving voor medewerkers van het COA."*

In uw brief van 22 april schrijft u over een steekincident dat op 21 april jl. heeft plaatsgevonden op het azc Echt. Bij dit incident is een lhbt-asielzoeker die wordt bijgestaan door uw organisatie slachtoffer geworden. U stelt dat een zwijgplicht en zwijgcultuur heerst bij het COA en dat het COA niet heeft gehandeld naar aanleiding van de zelfdoding van de transgender asielzoekster. Als gevolg van deze gestelde zwijgcultuur blijven lhbt-asielzoekers volgens u slachtoffers worden. U roept daarom nogmaals op om te reageren op uw brief van 19 maart. Met deze brief reageer ik op zowel de brief van 19 maart als de brief van 22 april.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
23 juni 2021

Ons kenmerk
3303632

Beide incidenten zijn bijzonder ernstig zijn en ik leef zeer mee met alle slachtoffers en nabestaanden. De medewerkers van het COA zetten zich dagelijks in om een veilige leefomgeving te creëren voor alle bewoners. Het feit dat dergelijke incidenten zich voordoen ondanks alle inspanningen van de betrokken medewerkers raakt mij dan ook enorm.

Uw stelling dat de leefomstandigheden in azc Echt minimaal en gebrekkig zijn herken ik niet. De opvanglocaties van het COA voldoen aan de afgesproken kwaliteitseisen, zo ook het azc Echt. De stelling dat door veilige landers op te vangen op azc Echt de veiligheid van lhbt-bewoners in het geding is gekomen wordt niet herkend. Vooropgesteld dient te worden dat er in het azc Echt niet meer veilige landers wonen dan in andere azc's. Voorts is het niet zo dat veilige landers het specifiek gemunt hebben op lhbt-bewoners. Voor zover er overlast wordt veroorzaakt door sommige bewoners op een azc – wat uiteraard in alle gevallen onaanvaardbaar is - geldt dat alle bewoners hier last van ondervinden en niet alleen lhbt-bewoners. In het kader van veiligheid zie ik overigens ook geen aanleiding om de beveiliging op azc Echt te vervangen. De beveiliging speelt juist een belangrijke rol in het creëren van een veilige omgeving voor alle bewoners.

Het feit dat u meent dat er verwijtbaar is gehandeld door mij, mijn ambtsvoorganger en de directie en het bestuur van het COA met betrekking tot de asielzoekster die door zelfdoding om het leven is gekomen betreurt ik. Zoals u weet, kan ik niet op detailniveau ingaan op individuele zaken maar ik kan u verzekeren dat er wel degelijk aandacht is geweest voor de specifieke kwetsbaarheid van deze asielzoekster in de opvang en begeleiding door het COA. Ook herken ik niet dat er sprake is van een zwijgcultuur bij het COA. Ik ken het COA als een organisatie die open en eerlijk communiceert over haar handelen met voldoende zelfreflectie. Wellicht dat u dit anders ervaart omdat het COA niet vrij is om alle informatie waar u om verzoekt met u te delen.

Ten aanzien van de punten waartoe u oproept kan ik u het volgende mededelen. Het is aan de Kamer om te verzoeken om geïnformeerd te worden over de toedracht van de zelfdoding van de transgender asielzoekster, al dan niet aan de hand van een extern onderzoek. Er is overigens door het COA reeds een feitenrelaas opgesteld waarin de feitelijke toedracht van dit incident uiteen is gezet en het COA heeft naar aanleiding van dit incident een nader onderzoek ingesteld. Dit acht ik qua onderzoeken in deze fase voldoende.

Het COA personeel is agogisch geschoold, en niet opgeleid om geestelijke gezondheidszorg te verlenen. Wel zijn zij in staat om signalen van psychische nood te herkennen en onderkennen. Bij signalen die wijzen op een mogelijk suicideplan wordt naast de inzet van standaard gespreksvaardigheden van de COA medewerker het Ketenbrede Calamiteitenteam ingezet (KCT). Het KCT is een samenwerkingsverband van het COA, de IND en de DT&V. De medewerkers van

het KCT gaan naar aanleiding van de melding in gesprek met de bewoner en proberen het gedrag te de-escaleren. Daarnaast zorgen ze er voor dat er binnen 48 uur een advies ligt voor de betrokken ketenpartners en blijven zij de situatie enige tijd monitoren. Ook worden genoemde signalen gedeeld met GZA en worden bewoners doorverwezen naar deze door het COA gecontracteerde organisatie. Er bestaat dus reeds een handelingskader in geval van suïcidale uitingen door bewoners. Zoals gezegd heeft het COA een nader onderzoek ingesteld naar aanleiding van dit incident en als onderdeel daarvan zal er ook gekeken worden naar hoe het handelingskader in dit specifieke geval is toegepast.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
23 juni 2021

Ons kenmerk
3303632

Met betrekking tot het opvangen van transgender asielzoekers op één specifieke locatie kan ik u mededelen dat dit inderdaad geen beleid is. Uitgangspunt is dat het COA speciale groepen volwassen bewoners niet bij elkaar plaatst op specifieke locaties. Het COA beschikt zoals u weet niet over aparte opvang voor lhbt-bewoners. Dit zou stigmatiserend kunnen werken. Voorts willen niet alle bewoners met, bijvoorbeeld, een lhbt-achtergrond als groep worden aangesproken. Daarnaast is plaatsing een logistiek proces, waarbij de kwetsbaarheid van bewoners zoveel mogelijk wordt meegenomen in de afweging waar iemand geplaatst wordt. Bij plaatsing wordt ook zoveel mogelijk rekening gehouden met ieders achtergrond. Dat geldt niet alleen voor lhbt-asielzoekers, maar ook voor andere doelgroepen. Plaatsing gebeurt zorgvuldig en waar dat mogelijk is binnen de locatie kijkt het COA (indien bewoners daar behoefte aan hebben) of bewoners bij elkaar geplaatst kunnen worden, bijvoorbeeld in dezelfde unit.

Zoals u weet, zie ik structurele lhbt-units dan ook niet als oplossing ten behoeve van het verder waarborgen van de veiligheid van lhbt-bewoners. In mijn brief aan de Kamer d.d. 5 maart jl. heb ik uitgebreid uiteengezet welke stappen ik wel zal nemen om de veiligheid van lhbt-bewoners verder te waarborgen.¹ Kortheidshalve verwijs ik u daarom naar deze brief.

Tenslotte geldt voor collegiale overplaatsingen dat deze enkel worden overwogen na een incident als de veiligheid van het slachtoffer of de medebewoners in het geding is. Dit is aan de professionele inschatting van de manager van de locatie. Indien er in een individueel geval voldoende aanleiding voor bestaat, kan er dus overgegaan worden tot overplaatsing. Dit blijft echter een individuele afweging waarbij de omstandigheden op een bepaald azc wel worden meegewogen.

Op 11 mei jl. hebt u een gesprek gehad met de regiomanager Bijzondere opvang van het COA en de directeur Migratiebeleid van het ministerie van Justitie en Veiligheid. In dit overleg is onder andere gereflecteerd op de brandbrieven vanuit uw organisatie richting mij en het departement. Bij dat overleg heeft de directeur Migratiebeleid aangeboden om in gevallen waar u vindt dat de communicatie vanuit het ministerie te lang op zich laat wachten telefonisch dan wel per e-mail contact met hem op te nemen. Ik hoop dat u gebruik zult maken van dit aanbod. Met de regiomanager Bijzondere opvang van het COA maakte u een soortgelijke afspraak wat betreft communicatie met het COA.

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2020-2021, 19637, nr. 2705.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
23 juni 2021

Ons kenmerk
3303632

Omdat de Tweede Kamer heeft gevraagd om een reactie op het steekincident op het azc te Echt en uw brief van 22 april jl. heb ik een afschrift van deze brief bijgevoegd bij mijn brief aan de Tweede Kamer. Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol

